

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 6 april 1923 kl. 1/2 5 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion med förslag till viss bestämmelse om skatt för testamentslott eller gåva. (1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 6, har herr *Röing* hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att den omständigheten, att skatten för testamentslott eller gåva erlägges av testators bo eller givaren icke skall medföra, att skatten blir högre än den skulle blivit, därest testaments- eller gåvotagaren själv haft att bära skatten».

Därjämte har motionären hemställt, att bevillningsutskottet måtte formulera den ändring i eller det tillägg till gällande förordning om arvsskatt och skatt för gåva, som ett bifall till förberörda hemställen nödvändigjorde.

Då i testamente föreskrivits, att för testamentslott skatten skall gäldas av dödsboet eller av viss eller vissa arvingar eller då vid gåva givaren betalat å gåvan belöpande skatt, hava, på sätt motionären framhållit, underdomstolar och myndigheter, vilka haft att enligt gällande förordning om arvsskatt och skatt för gåva beräkna dylik skatt, förfarit olika vid bestämmandet av skattens föremål. Därvid har nämligen understundom hänsyn icke tagits till den testaments- eller gåvotagaren tillkommande förmånen att själv icke behöva erlägga den å testamentslotten eller gåvan belöpande skatten, utan skattens föremål har upptagits till samma värde som skolat läggas till grund, därest vederbörande testaments- eller gåvotagare själv haft att gälda skatten. I andra fall åter har berörda förmån beaktats och skattens belopp inräknats i gåvan. Testamentslottens eller gåvas värde torde då vanligen hava upptagits till så stort belopp, att detsamma, minskat med därå belöpande skatt, uppgått till testamentslottens eller gåvans, så att säga, nettobelopp. För att komma till ett dylikt värdes exakta belopp torde, med hänsyn till skattesatsernas progressivitet, erfordras en beräkning enligt följande plan: till nettobeloppet lägges den därå enligt gällande tariff belöpande skatten, den å summan av dessa båda belopp belöpande skatten uträknas, till summan lägges

Utskottet.

Tillämpningen av gällande bestämmelser.

skillnaden mellan den senast och den därförut uträknade skatten, å den sålunda erhållna summan uträknas därå belöpande skatt, till sistnämnda summa lägges skillnaden mellan de senast uträknade skattebeloppen o. s. v. med tillämpning av samma grunder intill dess ytterligare tillägg av skatteskillnad icke höjer lottens värde till närmast högre fulla hundratal kronor. Den sist hopadderade summan är då värdet å testamentslott eller gåvan. Till förtydligande härav må ett exempel anföras. Antag, att en person till en oskyld testamenterar 50,000 kronor samt tillika förordnar, att arvsskatt för denna testamentslott skall gäldas av bo oskifto. Med tillämpning av det angivna beräkningssättet bliva enligt klass IV i gällande tariff värdet av den angivna testamentslott 60,242 kronor samt skatten härå 10,242 kronor. Skillnaden mellan dessa båda belopp utgör testamentslottens nettobelopp, 50,000 kronor. Uträkningen framgår närmare av efterföljande sammanställning:

Testamentslott kronor	Skattebelopp kronor
50,000	8,200
58,200	9,840
59,840	10,160
60,160	10,221
60,221	10,242
60,242	

Efter vad som anförts är det uppenbart, att, då värdet av testamentslott eller gåva blir högre med tillämpning av det senare beräkningssättet — vilket här torde kunna betecknas såsom det strängare — än med tillämpning av det förra, det mindre stränga, beräkningssättet, jämväl skatten för dylik lott eller gåva blir större med tillämpning av det strängare beräkningssättet. En tillämpning i fråga om värdet å testamentslott av ena eller andra beräkningssättet inverkar emellertid även å värdet av boets återstående behållning; och med hänsyn till klassindelningen och progressiviteten i gällande tariff kan det inträffa, att den sammanlagda skatten å ur testators bo utgående testaments- och arvslotter blir mindre vid tillämpning av det strängare beräkningssättet än vid tillämpning av det mindre stränga, ehuru det motsatta förhållandet torde vara regel.

Motionen.

Motionären har i sin motivering framhållit olägenheten av att i fall, som motionen berör, icke alltid samma grunder tillämpas i fråga om bestämmandet av skattens föremål. Vidare har motionären anført, att, även om skäl av teoretisk natur kunde anföras för den tolkning av

författningen, som komme till uttryck i det strängare beräkningssättet, även den andra tolkningen syntes hava goda skäl för sig. Det borde nämligen vara staten likgiltigt, huruvida skatten betalades av den, som finge mottaga ett legat eller en gåva, eller av boet eller givaren, och beräkningen av skatten enligt den mindre stränga tolkningen vore enklare. Ur ekonomisk synpunkt syntes det icke vara för staten av större betydelse, huruvida den ena eller den andra tolkningen tillämpades. I sistberörda hänseende har motionären fäst uppmärksamheten vid det ovan berörda förhållandet, att det strängare beräkningssättet i vissa fall leder till att hela skattebeloppet för ett bo blir lägre än om den mindre stränga tolkningen följts.

Beträffande vad motionären i övrigt anfört får utskottet hänvisa till motionen.

Den bristande enhetlighet i lagtolkningen vid bestämmandet i vissa fall av arvs- eller gåvoskattens föremål, som motionären omnämmt, synes vara på väg att avhjälpas därigenom att praxis samlar sig omkring den tolkning av gällande bestämmelser, vilken ovan betecknats såsom den strängare och vilken innebär, att även det belopp, som för täckning av arvs- eller gåvoskatt utbetalas ur boet eller av givaren, inräknas i testamentslotten eller gåvan. Såvitt för utskottet är känt, har frågan visserligen icke varit föremål för högsta domstolens prövning, men åtminstone två hovrättsutslag föreligga — givna det ena den 23 december 1920 av hovrätten över Skåne och Blekinge (refererat i Svensk juristtidning år 1921, rättsfall nr 28) och det andra den 15 december 1922 av Svea hovrätt — i vilka den strängare tolkningen lagts till grund vid beräkandet av arvsskatt. Det torde kunna antagas, att detta beräkningssätt kommer att allmänt tillämpas, i vilket hänseende utskottet vill erinra om, att granskning av underdomstolars och myndigheters beräkningar av arvsskatt och skatt för gåva verkställes inom vederbörande hovrätter.

*Utskottets
yttrande.*

Den genom motionen väckta frågan befinner sig härmed i ett i viss mån annat läge än det, som motionären tagit till utgångspunkt för sin framställning. Sedan det visat sig, att någon åtgärd från riksdagens sida icke erfordras för åstadkommande av enhetlig praxis i det i motionen berörda hänseendet, kommer nämligen frågan att utslutande gälla, huruvida det beräkningssätt, som praxis upptagit eller får förutsättas komma att upptaga, bör av ett eller annat skäl vika för det mindre stränga förfarandet. I fråga härom har utskottet till en början funnit, att det strängare beräkningssättet, vilket innebär att ett skattebelopp, utbetalat av boet eller givaren, betraktas såsom en enligt

ifrågavarande förordning beskattningsbar förmögenhetsöverflyttning, innefattar en fullt följdriktig tolkning av författningen. Även ur statsfinansiell synpunkt är det strängare förfarandet att föredraga. Av det ovan härom anförda torde nämligen framgå, att det mindre stränga förfarandet skulle i det hela föranleda en inkomstminskning för statsverket.

Mot det strängare förfarandet kan däremot anses i viss mån tala det förhållandet, att detsamma förutsätter användningen av den obekväma och tunga beräkningsmetod, som ovan beskrivits och vilken möjligen kan föranleda, att det för en testator blir svårt att på förhand beräkna den ekonomiska innebörden av ett sådant testamentariskt förordnande, varom här är fråga. Denna olägenhet, som utskottet icke kunnat tillmäta avgörande betydelse, skulle möjligen kunna avhjälpas genom att vid sidan av den nuvarande tariffen uppgjordes en annan för sådana fall, som i motionen avses. Utskottet har emellertid icke ansett frågan härom, vilken säkerligen berör ett relativt litet antal fall, böra bliva föremål för initiativ från utskottets sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa, att förevarande motion II: 6 av herr Röing, med förslag till viss bestämmelse om skatt för testamentslott eller gåva, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 april 1923.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar *Röing*, friherre *Fleming*, *Antonsson*, *Rosén*, *Wigforss*, *Rune*, *Björnsson*, *Boman*, *Bärg* i Katrineholm, *Jönsson* i Boa, *Johansson* i Kullersta, *Lithander*, *Olsson* i Ramsta, *Henrikson*, *Johan Bergman*, *Lövgren* i Nyborg, *Björklund* och *Olsson* i Golvvasta.

Reservation

av herr *Röing*.